

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

«*31*» *серпень* 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«*31*» *серпень* 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

«*31*» *серпень* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **«ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА
ТА МОВА МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ»**

ступінь вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

галузь знань – **06 «Журналістика»**

спеціальність – **061 «Журналістика»**

освітньо-професійна програма – **Правова журналістика**

кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	28	28	3	8	53	120	3
Заочна	2	3	8	4	-	-	108	120	3

31.08.2023

**Тернопіль – ЗУНУ
2023**

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 06 «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 9 від 15.06.2022 р.

Робочу програму розробила доктор філологічних наук, професор Ірина ШКІЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри
кандидат історичних наук, доцент

Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 061 Журналістика, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності,
кандидат наук
із соціальних комунікацій

Людмила КОМІНЯРСЬКА

Гарант ОПП,
кандидат наук
із соціальних комунікацій

Людмила КОМІНЯРСЬКА

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ТА МОВА МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ»
1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ТА МОВА
МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ»**

Дисципліна «Практична стилістика та мова медійного тексту»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 06 «Журналістика»	Статус дисципліни Обов’язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 061 «Журналістика»	Рік підготовки: <i>Денна – II</i> <i>Заочна – II</i> Семестр: <i>Денна – III</i> <i>Заочна – III</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – «Правова журналістика»	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 53 год.</i> <i>Тренінг, КППЗ – 8 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год.</i>
Тижневих годин – 10,7 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ТА МОВА МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

«Практична стилістика та мова медійного тексту» – обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної підготовки, яка формує знання про стилістичні можливості мовних одиниць та нормативно-стильові ознаки журналістських текстів різних жанрів, особливості усної та писемної комунікації у медіасфері, підвищує культуру професійного спілкування майбутніх журналістів. Її мета – формування комунікативної компетентності здобувачів, підвищення рівня їх грамотності, набуття комунікативного досвіду, що сприяє формуванню пізнавальних і творчих здібностей, успішній професійній комунікації майбутніх фахівців із правової журналістики.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» є оволодіння стилістичними, графічними, орфографічними, пунктуаційними нормами сучасної української мови, вироблення сприйнятливості до стилістичних видозмін, опанування стилістичного потенціалу мовних одиниць, засвоєння комплексу теоретичних і практичних мовних знань, необхідних для створення та редагування журналістських текстів різних жанрів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

ЗК 02. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність спілкуватися державною мовою.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» є знання із курсу української мови за професійним спрямуванням, культури фахової мови журналіста.

2.5. Результати навчання

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ТА МОВА МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 *Лексичні засоби стилістики*

Тема 1. Вступ. Стилiстика як наука

1. Стилiстика як мовознавча дисциплiна. Її предмет, об'єкт, завдання.
2. Мова i мовлення. Стилiстика мови i стилiстика мовлення.
3. Сучасна українська мова як основа стилiстики.

Тема 2. Стилi та норми сучасної української лiтературної мови

1. Стилiстична диференцiацiя української лiтературної мови.
2. Структура та функцiї усного i писемного мовлення.
3. Книжне мовлення та його особливостi.
4. Мовнi норми. Їх види.
5. Принципи українського правопису.
6. Словники i словниковi видання з української мови.

Тема 3. Лексика сучасної української мови. Культура слововживання

1. Словниковий склад мови. Класифiкацiя української лексики.
2. Подiл лексики за походженням. Особливостi вживання запозичених слiв.
3. Активна i пасивна лексика. Лексика за сферами вживання.
4. Суржик як негативне явище в мовленнi.
5. Мовленнєва надмiрнiсть i недостатнiсть (багатослiв'я, тавтологiя, плеоназм) i культура мовлення.

Тема 4. Стилiстичнi функцiї лексичних засобiв мови

1. Стилiстична диференцiацiя української лексики.
2. Стилiстичне використання багатозначностi.
3. Стилiстичнi можливостi омонiмiї.
4. Паронiмiя як стилiстичний засiб i вада тексту.
5. Використання синонiмiї у рiзних стилях мови.
6. Стилiстичне використання антонiмiв.

Тема 5. Стилiстичне використання у мовi ЗМi iншомовних слiв, неологiзмiв, iсторизмiв, архаїзмiв та дiалектизмiв. Лексичнi та граматичнi росiянiзми як вада медiйного тексту

1. Стилiстичне використання у ЗМi слiв iншомовного походження.
2. Росiянiзми в телевiзiйному мовленнi й газетному тексті.
3. Стилiстичне використання у мовi ЗМi неологiзмiв та застарiлої лексики.
4. Дiалектизми у мовi ЗМi.
5. Урочиста i реабiлітована лексика у сучасних медiйних текстах.

Тема 6. Стилiстика фразеологiчних одиниць

1. Фразеологiзми як особливий вид лексики.

2. Класифікація фразеологічних одиниць.
3. Походження фразеологізмів.
4. Канцеляризми, мовні штампи, стандартизовані синтаксичні сполуки (кліше) та їх місце у медійному тексті.
5. Фразеологічні одиниці у різних стилях мовлення. Трансформація фразеологізмів у мові ЗМІ.
6. Типові помилки при вживанні фразеологічних одиниць.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Грамотичні засоби стилістики

Тема 7. СТИЛІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ІМЕННИКІВ

1. Засоби морфології у стилістиці.
2. Стилiстичне використання iменників:
 - а) рiд вiдмiнюваних та невiдмiнюваних iменників;
 - б) рiд та особливостi вживання назв осiб за професiєю, посадою, званням;
 - в) стилiстичнi особливостi форм числа iменників;
 - г) варiанти вiдмiнкових форм iменників;
 - д) вiдмiнювання прiзвищ.

Тема 8. СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ ТА ПРИСЛІВНИКІВ

1. Стилiстичне використання коротких i повних форм прикметників.
2. Ступенi порiвняння прикметників та прислiвників.
3. Синонiмiя конструкцiй «прикметник + iменник» та «iменник + iменник».
4. Типовi помилки у мовностилiстичному використаннi прикметників.

Тема 9. СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ ТА ЧИСЛІВНИКІВ

1. Стилiстичнi можливостi займенників рiзних розрядiв.
2. Типовi помилки у мовностилiстичному використаннi займенників.
3. Стилiстичне використання кiлькiсних i порядкових числiвників.
4. Типовi помилки у мовностилiстичному використаннi числiвників.

Тема 10. СТИЛІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ДІЄСЛОВА

1. Стилiстичне використання форм особи й числа дiєслова. Синонiмiя цих форм.
2. Синонiмiя часових форм дiєслова.
3. Синонiмiя форм способу дiєслова.
4. Типовi помилки при вживаннi дiєслiв зi стилiстичною метою.

Тема 11. СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВИ ТА ВИГУК У СТИЛІСТИЦІ

1. Стилiстичнi можливостi прийменників та сполучників.
2. Стилiстичнi можливостi часток.
3. Уживання вигукiв зi стилiстичною метою.
4. Типовi помилки у вживаннi прийменникових конструкцiй.

Тема 12. СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ЗАСОБІВ МОВИ

1. Порядок слів у простому реченні.
2. Узгодження присудка з підметом:
 - а) узгодження присудка з підметом, вираженим числівником або кількісно-іменниковим зворотом;
 - б) узгодження присудка з однорідними підметами.
3. Вживання однорідних членів речення.
4. Паралельні синтаксичні конструкції.
5. Складне речення. Значення і функції розділових знаків.

Тема 13. СТИЛІСТИЧНІ ФІГУРИ

1. Поняття «Стилістична фігура». Їх види.
2. Період як стилістичне явище. Його стилістичне використання.
3. Інші стилістичні фігури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 *Стилістика журналістського тексту*

Тема 14. ТЕКСТ

1. Поняття «текст». Ознаки тексту.
2. Види текстів.
3. Рема-тематичні відношення у тексті.
4. Жанри журналістського тексту.
5. Типові помилки у журналістських текстах. Способи їх уникнення.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МОВНА ПІДГОТОВКА: ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА ТА
ПРАВОПИСНА КУЛЬТУРА»
(Денна форма навчання)**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	Сам. робота	Індив. робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Вступ. Лексичні засоби стилістики						
Тема 1. Вступ. Стилiстика як наука	2	2	4	1	3	усні відповіді, тести
Тема 2. Стилi та норми сучасної української лiтературної мови	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи різних видів
Тема 3. Лексика сучасної української мови. Культура слововживання	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи різних видів, робота зі словни-ком
Тема 4. Стилiстичнi функції лексичних засобів мови	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи різних видів, аналіз усного та писемного мовлення журна-лістів
Тема 5. Стилiстичне використання у мові ЗМІ іншомовних слів, неологізмів, історизмів, архаїзмів та діалектизмів. Лексичні та граматичні росіянізми як стилістична вада медійного тексту	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи, робота зі словни-ком
Тема 6. Стилiстичне використання фразеологізмів	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи, аналіз різножанрових текстів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Граматичні засоби стилістики						
Тема 7. Стилiстичне використання іменників	2	2	4	1	3	усні відповіді, тести, вправи
Тема 8. Стилiстичне використання прикметників	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи
Тема 9. Стилiстичне використання займенників та числівників	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи
Тема 10. Стилiстичні можливості дієслова	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи
Тема 11. Службові частини мови та вигук у стилістиці	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи
Тема 12. Стилiстичне використання синтаксичних засобів мови	2	2	4			усні відповіді, тести, вправи

Тема 13. Стилiстичнi фiгури	2	2	3			уснi вiдповiдi, вправи
ЗМIстовий модуль 3. Стилiстика журналістського тексту						
Тема 14. Текст	2	2	2	1	2	уснi вiдповiдi, тести, вправи на редагування
Разом	28	28	53	3	8	
Пiдсумковий контроль	екзамен					

(Заочна форма навчання)

Тема	Кiлькiсть годин					
	Лекцiї	Практ. заняття	Сам. робота	Индив. робота	Тренiнг КПЗ	Контрольнi заходи
ЗМIстовий модуль 1. Вступ. Лексичнi засоби стилiстики						
Тема 1. Вступ. Стилiстика як наука	2	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести
Тема 2. Стилi та норми сучасної української лiтературної мови	–	2	8			Самостійне опрацювання матеріалу, уснi вiдповiдi, тести, вправи рiзних видiв
Тема 3. Лексика сучасної української мови. Культура слововживання	2	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи рiзних видiв, робота зi словником
Тема 4. Стилiстичнi функцiї лексичних засобiв мови	–	2	8	–	–	Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи рiзних видiв, аналіз усного та писемного мовлення журналістів
Тема 5. Стилiстичне використання у мові ЗМІ iншомовних слiв, неологізмiв, iсторизмiв, архаїзмiв та дiалектизмiв. Лексичнi та граматичнi росiянізми як стилiстична вада медійного тексту	–	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи, робота зi словником
Тема 6. Стилiстичне використання фразеологізмiв	–	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи, аналіз рiзножанрових текстiв
ЗМIстовий модуль 2. Граматичнi засоби стилiстики						
Тема 7. Стилiстичне використання iменникiв	2	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи
Тема 8. Стилiстичне використання прикметникiв	–	–	8	–	–	Самостійне опрацювання матеріалу, тести, вправи
Тема 9. Стилiстичне використання займенникiв	–	–	8			Самостійне опрацювання матеріалу, тести,

ків та числівників						вправи
Тема 10. Стилiстичнi можливостi дiєслова	–	–	8			Самостiйне опрацювання матерiалу, тести, вправи
Тема 11. Службовi частини мови та вигук у стилiстицi	–	–	8			Самостiйне опрацювання матерiалу, тести, вправи
Тема 12. Стилiстичне використання синтаксичних засобiв мови	–	–	7	–	–	Самостiйне опрацювання матерiалу, тести, вправи
Тема 13. Стилiстичнi фiгури	–	–	7			Самостiйне опрацювання матерiалу, тести, вправи
ЗМIстовий модуль 3. Стилiстика журналістського тексту						
Тема 14. Текст	2	–	6	–	–	Самостiйне опрацювання матерiалу, тести, вправи на редагування
Разом	8	4	108			
Пiдсумковий контроль	екзамен					

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: ВСТУП. СТИЛІСТИКА ЯК НАУКА

Мета: вивчити особливості стилістики як розділу мовознавства, її предмет, об'єкт, зв'язки з іншими дисциплінами; з'ясувати різницю між мовою та мовленням, стилістикою мови та стилістикою мовлення; дослідити стилістичне багатство сучасної української літературної мови.

Питання для обговорення

1. Стилiстика як мовознавча дисциплiна. Її предмет, об'єкт, завдання.
2. Мова і мовлення. Стилiстика мови і стилiстика мовлення.
3. Сучасна українська мова як основа стилiстики.

Питання для самостійного опрацювання

1. Зв'язок стилістики з іншими мовознавчими науками.

Практичне заняття № 2

Тема: СТИЛІ ТА НОРМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мета: практично закріпити вивчений матеріал про стилі СУЛМ; розвивати вміння визначати стиль, підстиль і метатекстові оператори у текстах різних стилів; виділити ознаки літературної мови та її норми; розвивати навички нормативного усного та писемного мовлення; виробляти звичку постійно вдосконалювати власне мовлення, перевіряти написане (казане) за словником.

Питання для обговорення

1. Функціональні стилі сучасної української літературної мови. Їх загальні ознаки.
2. Стилiстична диференцiацiя українського лiтературного мовлення.
3. Основні ознаки функціональних стилів, сфера їх застосування:
 - а) розмовний стиль;
 - б) офіційно-діловий стиль;
 - в) науковий стиль;
 - г) художній стиль;
 - г) публіцистичний стиль;
 - д) конфесійний стиль;
 - е) епістолярний стиль.
4. Книжне мовлення та його особливості.
5. Українська літературна мова, її ознаки.
6. Поняття «мовна норма». Класифікація мовних норм.
7. Культура мовлення і мовні норми. Комунікативні якості мовлення.
8. Словники і словникові видання з української мови.

Питання для самостійного опрацювання

1. Стилiстична диференцiацiя українського лiтературного мовлення.
2. Структура та функції усного і писемного мовлення.
3. Сучасні орфографічні норми української мови.
4. Принципи українського правопису.
5. Стилiстична норма в мові й у мовленні.

Практичне заняття № 3

Тема: ЛЕКСИКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. КУЛЬТУРА СЛОВОВЖИВАННЯ

Мета: засвоїти класифікацію лексики сучасної української літературної мови, значення термінів «суржик», «активна лексика», «пасивна лексика», «багатослів'я», «тавтологія», «плеоназм», «культура мовлення»; формувати вміння знаходити лексичні помилки в усному та писемному мовленні, виправляти та уникати їх; редагувати тексти різних жанрів та стилів.

Питання для обговорення

1. Словниковий склад мови. Класифікація української лексики.
2. Поділ лексики за походженням. Особливості вживання запозичених слів.
3. Активна і пасивна лексика. Лексика за сферами вживання.
4. Суржик як негативне явище в мовленні.
5. Мовленнєва надмірність і недостатність (багатослів'я, тавтологія, плеоназм) і культура мовлення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Лексичні помилки. Їх види.

Практичне заняття № 4

Тема: СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ ЗАСОБІВ МОВИ

Мета: виділити стилістичні можливості лексичних засобів СУЛМ, удосконалити вміння аналізувати і редагувати тексти ділових паперів.

Питання для обговорення:

1. Стилiстична диференцiацiя української лексики.
2. Явище багатозначності у СУМ. Стилiстичні можливості багатозначності.
3. Синоніми, омоніми й антоніми у журналістському тексті. Їх стилістичні можливості.
4. Стилiстичні функції паронімів. Помилки, пов'язані з їх уживанням.
5. Номінативні та стилістичні функції неологізмів.
6. Мовленнєва надмірність і недостатність, способи їх усунення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Групи слів за значенням (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми).

Практичне заняття № 5

Тема: СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ЛЕКСИЧНИХ ЗАСОБІВ МОВИ

Мета: виділити стилістичні можливості термінологічної, діалектної, запозиченої і застарілої лексики СУЛМ; розвивати мовне чуття студентів.

Питання для обговорення

1. Особливості вживання слів іншомовного походження у текстах різних стилів.
2. Застаріла лексика зі стилістичного погляду.
3. Терміни у різних стилях мови.
4. Мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів, арготизмів.
5. Стилiстичний аспект розмовної, діалектної та просторічної лексики.

Питання для самостійного опрацювання

1. Росіянізми у телевізійному мовленні й газетному тексті.

Практичне заняття № 6

Тема: СТИЛІСТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Мета: виділити стилістичні можливості української фразеології, джерела її походження; розвивати вміння доречно користуватися фразеологізмами в усному та писемному мовленні й у текстах різних стилів.

Питання для обговорення

1. Фразеологізми, їх типологічні ознаки.
2. Джерела української фразеології.
3. Класифікація фразеологічних одиниць.
4. Фразеологічний склад різноманітних стилів СУЛМ.
5. Трансформація фразеологізмів у мові ЗМІ.
6. Канцеляризми, мовні штампи, стандартизовані синтаксичні сполуки (кліше) та їх місце у мові професійного спілкування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Фразеологізми як особливий вид лексики.
2. Походження фразеологізмів.

Практичне заняття № 7

Тема: СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ІМЕННИКІВ

Мета: виділити стилістичні особливості іменників; виробляти навички правильного вживання їх форм в усному та писемному мовленні.

Питання для обговорення

1. Засоби морфології у стилістиці.
2. Стилiстичні можливості категорії роду іменників. Рід та особливості вживання назв осіб за професією, посадою, званням.
3. Стилiстичні особливості форм числа іменників: уживання однини у значенні множини, множина абстрактних, речовинних і власних іменників.
4. Стилiстичні функції відмінкових форм іменника.

Питання для самостійного опрацювання

1. Стилiстичні особливості загальних і власних іменників.
2. Рід та особливості вживання назв осіб за професією, посадою, званням.

Практичне заняття № 8

Тема: СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

Мета: виділити стилістичні особливості прикметників та займенників; виробляти навички правильного вживання їх форм в усному та писемному мовленні.

Питання для обговорення

1. Повні та короткі форми прикметників. Їх стилістичні можливості.
2. Ступені порівняння прикметників. Помилки у вживанні форм ступенів порівняння прикметників.
3. Синонімія прикметників і непрямих форм іменників.
4. Типові помилки у мовностилістичному використанні прикметників.

Питання для самостійного опрацювання

1. Прикметник як частина мови.
2. Розряди прикметників.

Практичне заняття № 9

Тема: СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЙМЕННИКІВ ТА ЧИСЛІВНИКІВ

Мета: виділити стилістичні особливості займенників та числівників; виробляти навички правильного вживання їх форм в усному та писемному мовленні.

Питання для обговорення

1. Стилiстичнi можливостi займенникiв.
2. Уживання особових займенникiв. Синонiмiчнi змiни особових займенникiв.
3. Типовi помилки у мовностилiстичному використаннi займенникiв. Вiдмiнювання кiлькiсних та порядкових числiвникiв.
4. Синонiмiя числiвникiв.
5. Сполучення числiвникiв з iменниками.
6. Стилiстичне використання кiлькiсних числiвникiв.
7. Стилiстичне використання порядкових числiвникiв.
8. Типовi помилки у мовностилiстичному використаннi числiвникiв.

Питання для самостiйного опрацювання

1. Займенник як частина мови.
2. Розряди займенникiв.
3. Займенник у рiзних стилях мови.
4. Числiвник як частина мови.
5. Розряди числiвникiв.

Практичне заняття № 10

Тема: СТИЛІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ДІЄСЛОВА

Мета: виділити стилістичні особливості дієслів; виробляти навички правильного вживання їх форм в усному та писемному мовленні.

Питання для обговорення:

1. Стилiстичне використання форм особи й числа дiєслова. Синонiмiя цих форм.
2. Синонiмiя часових форм дiєслова.
3. Синонiмiя форм способу дiєслова.
4. Творення та особливостi вживання дiєприкметникiв i дiєприслiвникiв.
5. Типовi помилки при вживаннi дiєслiв зi стилiстичною метою.

Питання для самостiйного опрацювання

1. Морфологiчнi ознаки дiєслова.
2. Форми дiєслова.

Практичне заняття № 11

Тема: СТИЛІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ СЛУЖБОВИХ ЧАСТИН МОВИ, ВИГУКІВ ТА ЗВУКОНАСЛІДУВАНЬ

Мета: виділити стилістичні особливості службових частин мови; вигуків та звуконаслідувань; виробляти навички правильного вживання їх форм в усному та писемному діловому мовленні, звертаючи увагу на обмеження у науковому та офіційно-діловому стилях.

Питання для обговорення:

1. Стилiстичнi можливостi прийменникiв. Синонiмiя прийменникових конструкцiй.

2. Типові помилки у вживанні прийменникових конструкцій.
3. Стилiстичнi можливостi сполучникiв. Асиндетон i полiсиндетон (пропуск або нагромадження сполучникiв у тексті) як стилістичні фігури.
4. Стилiстичнi можливостi часток.
5. Стилiстичнi можливостi вигукiв i звуконаслідувань.

Питання для самостійного опрацювання

1. Службові частини мови, їх морфологічні ознаки.
2. Вигук як частина мови. Звуконаслідувальні слова.

Практичне заняття № 12

Тема: СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ЗАСОБІВ МОВИ

Мета: виділити стилістичні особливості синтаксичних засобів мови; дбати про чистоту мовлення, звертати увагу студентів на порядок слів у реченні, структуру синтаксичних одиниць, вживання прийменникових конструкцій.

Питання для обговорення:

1. Порядок слів у простому реченні. Узгодження присудка з підметом.
2. Уживання однорідних членів речення.
3. Паралельні синтаксичні конструкції.
4. Стилiстика речень із звертанням i звертань-речень.
5. Складне речення. Значення i функції розділових знаків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Прості та складні речення.
2. Односкладні та двоскладні, ускладнені речення.
3. Види односкладних речень.
4. Однорідні члени речення.
5. Звертання. Розділові знаки при звертанні.
6. Складні речення. Їх види.

Практичне заняття № 13

Тема: СТИЛІСТИЧНІ ФІГУРИ

Мета: вивчити визначення, з'ясувати стилістичну роль різних стилістичних фігур; навчити виділяти стилістичні фігури у текстах різних жанрів та стилів; розвивати образне мислення студентів; удосконалювати їх уміння аналізувати тексти.

1. Поняття «Стилiстична фігура». Їх види.
2. Період як стилістичне явище. Його стилістичне використання.
3. Інші стилістичні фігури.

Питання для самостійного опрацювання

1. Риторичні фігури у стилістиці.
2. Анафора, епіфора, кільце у текстах різних жанрів.

Практичне заняття № 14

Тема: ТЕКСТ

Мета: закріпити лекційний матеріал із теми; формувати вміння самостійно визначати рема-тематичні відношення у тексті, визначати жанри журналістських текстів.

Питання для обговорення:

1. Визначення й ознаки тексту.
2. Види текстів.
3. Жанри текстів у журналістиці.
4. Стилiстичні особливості журналістського тексту.

Питання для самостійного опрацювання

1. Композиція журналістського тексту.
2. Поняття «контекст», «лідер-абзац», «бек».
3. Способи уникнення тавтології та плеоназму у тексті.
4. Двозначність як вада тексту.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання для самостійної роботи з дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» є видом позааудиторної роботи студентів і виконуються ними самостійно у процесі вивчення програмового матеріалу.

Метою цього виду роботи є оволодіння навичками самостійного вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів із навчального курсу програми.

У навчальному процесі використовуються такі види самостійної роботи студента:

- конспекти з окремих тем програми;
- анотування і рецензування прочитаної додаткової літератури з дисципліни;
- підготовка повідомлень із тем, що стосуються майбутнього фаху;
- аналіз текстів на професійну тематику з погляду дотримання норм сучасної української літературної мови.

Результати самостійної роботи студент конспектує в окремому зошиті і здає на перевірку викладачеві.

№ з/п	Тематика
1.	Сучасні орфографічні норми української мови
2.	Стилістична диференціація українського літературного мовлення
3.	Структура та функції усного і писемного мовлення
4.	Принципи українського правопису
5.	Групи слів за значенням (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми)
6.	Росіянізми у телевізійному мовленні й газетному тексті
7.	Стилістична норма в мові й у мовленні
8.	Фразеологізми як особливий вид лексики
9.	Походження фразеологізмів
10.	Стилістичні функції засобів словотвору
11.	Стилістичні особливості загальних і власних іменників
12.	Рід та особливості вживання назв осіб за професією, посадою, званням
13.	Стилістичні функції відмінкових форм іменника
14.	Паралельні закінчення відмінкових форм іменників чоловічого роду однини у давальному відмінку
15.	Закінчення –а (-я), -у (-ю) в родовому відмінку однини іменників чоловічого роду
16.	Відмінювання прізвищ
17.	Прикметник як частина мови. Розряди прикметників
18.	Прислівник як частина мови. Його морфологічні ознаки, синтаксична роль
19.	Ступені порівняння прикметників та прислівників
20.	Числівник як частина мови. Розряди числівників
21.	Відмінювання числівників
22.	Займенник як частина мови. Розряди займенників

23.	Стилістичне використання числівників і займенників
24.	Морфологічні ознаки та форми дієслова
25.	Службові частини мови, їх морфологічні ознаки
26.	Вигук як частина мови. Звуконаслідувальні слова
27.	Прості та складні речення
28.	Порядок слів у простому реченні
29.	Узгодження присудка з підметом
30.	Односкладні та двоскладні, ускладнені речення
31.	Види односкладних речень
32.	Однорідні члени речення
33.	Звертання. Розділові знаки при звертанні
34.	Вставні слова. Розділові знаки при вставних словах
35.	Відокремлені члени речення
36.	Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки у реченнях із дієприкметниковим зворотом
37.	Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті
38.	Складні речення. Їх види
39.	Складносурядні речення. Розділові знаки у складносурядних реченнях
40.	Складнопідрядні речення: види, розділові знаки
41.	Безособові речення, розділові знаки у них
42.	Речення з різними видами зв'язку
43.	Речення з прямою мовою. Розділові знаки при прямій мові та цитатах
44.	Діалог. Розділові знаки при діалозі
45.	Речення з невластивою прямою мовою. Розділові знаки у них

7. ТРЕНІНГ ТА КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Організація та проведення тренінгу

Тема: Аналіз і редагування помилок у журналістських текстах

Мета: формувати вміння аналізувати усне та писемне мовлення; дбати про його чистоту; закріпити навички редагування журналістських текстів різних стилів.

План проведення тренінгу

1. Теоретична частина.
 - а) Нормативність мовлення.
 - б) Класифікація помилок.
2. Аналіз записів усного мовлення та прикладів порушення мовних норм, зібраних студентами.
3. Редагування текстів із використанням коректурних знаків.

Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексні практичні індивідуальні завдання з дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» є видом позааудиторної роботи студентів і виконуються ними самостійно у процесі вивчення програмового матеріалу.

Метою КПЗ є оволодіння навичками самостійного вивчення матеріалу дисципліни, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, стимулювання творчості студентів і закладання підвалин для їх подальшої наукової і творчої роботи.

Із навчальної дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» використовуються такі види КПЗ: оформлення й редагування журналістських текстів різних видів, пошук і редагування помилок у текстах друкованих ЗМІ. При виконанні й оформленні КПЗ студенти повинні користуватися комп'ютерною технікою. КПЗ оформляється за стандартним зразком і здається викладачеві за три дні до дати залікового кредиту.

Кожен студент отримує свій варіант завдання.

Варіанти КПЗ із дисципліни

«Практична стилістика та мова медійного тексту»

Варіант 1

1. Знайдіть у текстах сучасних інтернет-ЗМІ 20 речень із різними видами помилок. Відредагуйте їх.
2. Визначте стиль поданого уривка тексту.

Схема повного лексико-стилістичного аналізу тексту

1. Виразне читання тексту.
2. Стиль та підстиль.
3. Лінгвістичний коментар (словникове пояснення незрозумілих, маловживаних, застарілих, спеціальних слів і висловів, граматичних явищ та ін.).
4. Характеристика лексики з погляду сфер уживання (загальноживана, спеціальна), активності / пасивності. Визначення ролі цих лексичних засобів у тексті.
5. Стилістично нейтральна і стилістично забарвлена лексика. Її роль у тексті.
6. Стилістичні функції та прийоми введення у текст синонімів, антонімів, омонімів, паронімів.
7. Особливості функціонування багатозначних слів.
8. Роль запозичених слів.
9. Значення лексичних засобів для вираження теми та ідеї твору.

Сідало сонечко в сизо-червоні хмари; мов шматки розірваної ганчірки, висіли вони над горою, а зверху їх гоготіло червоне зарево. Коли зарево блідніло-зменшалось, хмари, мов живі страховища, роздimalися-піднімалися – і щось страшне бубоніли, блимаючи огненними очима. Ніч чорною марою налягла на землю – і зорі не хотіли їй звеселити. Темно, душно, парно, як буває душно і парно літньої ночі перед дощем. Ось і він не забарився... Шкваркнула блискавиця, обвиваючи огненным поясом тюрму, і спустилася стрілою у яр; гогонула земля, тіпаючи на своїх широких грудях, як пір'їну, здоровенні палати, височенні церкви і невеличкі хати; зацокотали шибки у вікнах; загуло-зашуміло в повітрі... Дощ, як з відра, линув на землю – і зразу покрит її калюжами. Побігли швидко, мов ящірки, патьоки з гір, стрибаючи на переступах, в'ючись гадюками по ровах, щось глухо булькочучи, грізно пінючі; зашуміла вода на низині, шукаючи виходу, і, не знаходячи, щось булькотала своїм бульбашковим язиком, наче сердилася...

П. Мирний

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- ректорська контрольна робота;
- іспит.

Види роботи студента:

1. Робота на практичних заняттях

- участь в обговоренні питань;
- презентаційні виступи на заняттях;
- складання і редагування журналістських текстів різних жанрів;
- розв'язання тестових завдань.

2. Самостійна робота:

- робота з джерелами;
- презентація результатів;
- виконання студентського проекту (КППЗ).

3. Контрольні зрізи (написання модульної роботи).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються чіткі терміни. Якщо здобувач освіти не з'явився у визначений час через поважну причину (наприклад, у зв'язку з хворобою) він має право скласти модуль в інший час із дозволу деканату.

У разі отримання негативної оцінки за виконання модульної контрольної роботи, її потрібно перескласти до дати проведення наступного модуля.

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих та електронних джерел інформації під час написання модульних контрольних робіт і при складанні заліку заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Через об'єктивні причини (воєнний стан, карантин, стан здоров'я здобувача освіти, участь у міжнародних програмах студентського обміну) навчання може відбуватися в онлайнівій формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу керівництва факультету.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Практична стилістика та мова медійного тексту» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
1. Усне опитування під час занять (7 тем по 5 балів = 35 балів) 2. Письмова робота на матеріалі перших семи тем, яка складається із тестової та практичної частини = 65 балів	1. Усне опитування під час занять (10 тем по 4 бали = 40 балів) 2. Письмова підсумкова робота, яка охоплює всі теми з курсу і складається із теоретичної та практичної частин = 60 балів	1. Виконання завдань тренінгу = 20 балів 2. Написання та захист КПІЗ = 80 балів КПІЗ передбачає самостійний аналіз та редагування журналістських текстів різних жанрів, а також стилістичний аналіз запропонованого тексту.	Письмовий іспит, завдання якого містять теоретичні питання та практичні завдання: 30 теоретичних тестових питань по 2 бали = 60 балів; практичне завдання = 40 балів	

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійні презентації	1-17
2.	Матеріали інтернет-ЗМІ, преси, телебачення для стилістичного аналізу	3-17
3.	Тексти різних стилів мовлення	2-3, завдання КПІЗ
4.	Електронний курс «Практична стилістика та правописна культура» у системі дистанційного навчання Moodle	1-17

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бибик С. П. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. Ніжин: «Видавництво Аспект- Поліграф», 2013. 589, [3] с.
2. Висоцький А. В. Синтаксична сфера прислівника в українській літературній мові. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 328 с.
3. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: Навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009.
4. Дудик П. С. Стилiстика української мови: Навч. посiбник. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 368 с.
5. Зубков М. Г. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 2-ге вид., доп. і змін. Київ: Арій, 2019. 608 с.
6. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероблене. Львів: ПАІС, 2007. 400 с.
7. Літературна норма і мовна практика / за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин, 2013. 320 с.
8. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Львів: ВФ Афіша, 2006. 416 с.
9. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради. Навч. посібник. Київ: Либідь, 1999. – 240 с.
10. Пономарів О. Стилiстика сучасної української мови: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000.
11. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного / Голов. ред. С. Головка, передм. І. Дзюба. Київ : Либідь, 2017. 359 с.
12. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 391 с.

Інформаційні ресурси

13. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.lib.rada.gov.ua>
14. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду. URL: <http://www.ulif.org.ua>
15. Україномовний сайт про сучасну українську мову. URL: <http://library.te.ua/resursi-nternetu/kultura-mistectvo/kultura/bloteki1/elektronn-b-bl-oteki/>
16. www.novamova.com.ua
17. www.perekla.kiev.ua
18. www.pravopys.net
19. www.rozum.org.ua